

Курс "Християнська етика - 1"

Відеолекція 6: Друга заповідь та "переосмислення" Бога

(Девід Феддес)

"Не роби собі кумира". Вихід 20:4.

Конференція називалася "Переосмислення" і, безумовно, відображала свою назву. Люди зібрались у місті Міннеаполісі, щоб переосмислити практично кожний аспект християнської віри. Оголошена як "Всесвітня богословська конференція для жінок", вона була пов'язана з Всесвітньою радою церков і отримувала фінансування від декількох провідних конфесій.

Молитва була переосмислена. Замість молитви в ім'я Ісуса Христа, групова молитва завершувалася словами "силою та керівництвом Духа мудрості, якого ми називаємо Софією".

Вечеря Господня також була переосмислена. Замість того, щоб подавати хліб та вино як знаки тіла і крові Ісуса, вони подавали молоко та мед на честь Софії. Вони вихваляли та дякували Софії за "її поживу молоком та медом" і за "роздавання цієї святої манни".

Вочевидь, Ісус Христос також був переосмислений. Він став "нею". Бога більше не можна було знайти в єврейському теслярі з Назарету, але Його помістили в неявну жіночу істоту, на ім'я Софія. Це грецьке слово, що означає «мудрість», і яке, так доречно, виявилось саме жіночим ім'ям.

В інших випадках Ісуса відображали не стільки як богиню, скільки як частину природи. Китайська феміністка Квок Пуй-Лан висловила думку: "Якщо ми не можемо уявити Ісуса у вигляді дерева, річки, вітру та дощу, то ми всі разом приречені". Інший оратор порадила: "Якщо ви відчуваєте себе дуже втомленими й вам не вистачає енергії, щоб її віддавати, то вам потрібно зробити наступне... підходьте до великого дерева і просіть його: «Дай мені трохи зі своєї життєвої енергії»» (проте з іронією варто зазначити, що існує тільки одне дерево, до якого не можна звертатися за допомогою - Голгофський хрест).

Спасіння через смерть Ісуса Христа було переосмислено. Делорес Вільямс, жінка-професор богослов'я в Об'єднаній богословській семінарії в Нью-Йорку, висловила думку: "Я не думаю, що нам взагалі потрібна теорія відкуплення, тому що вона так сильно пов'язана зі смертю. Я не думаю, що нам потрібні люди, що висять на хрестах, з яких капає кров. Не потрібні й інші дивні речі. Нам не потрібне відкуплення, нам просто потрібно слухати голос Бога усередині себе".

Ім'я та природа Бога були переосмислені. Барбара Лундблад, лютеранський пастор, відверто заявила: "Деякі назвали б наше поклоніння минулої ночі майже єретичним... Ми не використовували ім'я Ісуса минулої ночі. Ми також не вчинили нічого в ім'я Отця, Сина та Святого Духа". Повідомляється, що за після її заяви в залі лунали сміх та оплески.

Християнська сексуальна мораль була переосмислена. Теолог-лесбійка Мері Хант висловила: "Уявіть секс серед друзів як норму... Уявіть, просто уявіть... Така насолода - це наше неодмінне право, отримане від народження, від якого нас позбавив релігійний патріархат. Прийшов час разом із нашими друзями знову вимагати цього». Ще одна священиця-лесбійка Джейні Спар сказала, що її богослов'я передусім базується на взаємній любові з її партнершею-лесбійкою. Вона сказала: "Сексуальність та духовність мають злитися разом. Церкво, ми збираємося навчити тебе цих речей". Мелані Моррісон, співзасновниця об'єднання християнських лесбійок (CLOUT), попросила часу, щоб

відзначити "чудову можливість бути відкритою лесбіянкою та християнкою". Потім вона запросила всіх інших лесбіянок, бісексуалів та транссексуалів взяти один одного за руки та оточити сцену. Присутні підтримали цю ідею оплесками.

У всьому цьому було переосмислено божественне одкровення. Лідери Об'єднання церковних жінок відреагували на критику конференції, наголошуючи на "абсолютному праві жінок розвивати богословське розуміння, засноване на їх власних реаліях та досвіді". Судячи з усього, книга, натхненна Богом, не розповість нам стільки про Бога, скільки "реальність та досвід" жінок, які віддають перевагу радикальному фемінізму.

Коли новини про всі ці переосмислення дійшли до звичайних членів деномінацій, які допомагали фінансувати цю конференцію, вони висловили серйозне незадоволення. Як відреагували прихильники конференції на цю критику? Вони поспішили зарахувати себе у статус потерпілих. Коли члени Пресвітеріанської церкви США протестували проти того, що їх деномінація пожертвувала 66 000 доларів на підтримку заходу, що суперечить усьому, чого навчає Біблія, один з прихильників конференції висловився про протест: "Це духовне насильство". Коли християни протестують проти нападів на свого Бога, свого Спасителя, свою Біблію та свою віру, "переосмислителі" називають протест духовним насильством. А Біблія називає це духовною проституцією, поведінкою, при якій люди відмовляються від Божого відкриття та пропонують себе "переосмисленому" божеству.

Незрозуміло, чому "переосмислювачі" - "римейкери" все ще прагнуть вважати себе частиною християнства. Замість того, щоб відкрито заявити, що вони хочуть замінити християнство, вони намагаються переозначити християнство і відчують себе ображеними та приниженими тими, хто говорить, що такий тип переосмислення не має місця в Церкві. Але якщо замість Христа вони хочуть говорити про Софію, то навіщо називати це християнством? Чому б не назвати ці ідеї якою-небудь "софістикою"?

Переозначення Бога

Друга заповідь із Десяти Божих заповідей говорить: "Не роби собі кумира і ніякого зображення" (Вихід 20:4). Те, що ця заповідь забороняє, - це створення образів Бога, іншими словами, вона забороняє перетворювати, переосмислювати Бога. Господь наказує нам вшановувати Його таким, яким Він відкрився людям, а не таким, як ми Його собі уявляємо. Протягом усієї історії християни вірили в Бога, який виявляє Себе як Отець, Син і Святий Дух. Звісно, не всі поділяють це переконання. Завжди були люди, які відкидали Бога християнства, щоб вшановувати інших богів. Коли люди вшановували Ваала, Іштар або Зевса, вони досить наочно показували, що не мають вірності Богові, відкритому в Біблії. Подібним чином індуїсти, буддисти та мусульмани не ховаються за велике бажання бути християнами, адже вони відкрито демонструють, що не є християнами.

Біблія засуджує поклоніння іншим богам у першій з Десяти Заповідей: "Не матимеш інших богів попереду Мене". Бог наказує Своему народові не брати участь в інших релігіях і не переходити межу від віри в Нього до віри в щось інше.

Проте все стає набагато складнішим, коли спокуса полягає не стільки у тому, щоб перетнути межу і приєднатися до іншої релігії, скільки в тому, щоб змінити уявлення про віру серед Божого народу та переосмислити Бога. Друга заповідь присвячена саме цьому.

Люди з християнським минулим вирішують, що їм не подобається історична християнська віра, та вони все ж бажають називати себе християнами та хочуть, щоб християнська церква

адаптувалася до їх поглядів. Є такі, хто відкидає Святу Трійцю, кидає виклик Писанню, засуджує церкву, насміхається над прощенням кров'ю Ісуса, насолоджується гріхом і, проте, вимагають, щоб їх вважали частиною християнства. Вони не стверджують, що християнського Бога слід відкинути. Вони просто стверджують, що Бога треба переосмислити.

Чому деякі люди вибирають триматися зв'язку з Богом, водночас створюючи для Нього новий образ? Розгляньмо відомий приклад з Біблії.

Саме тоді, коли Мойсей був на горі Сінай і отримував Десять Заповідей, люди, які зібралися під цією горою, стали все більше та більше нетерплячими. "І побачив народ, що загаявся Мойсей зійти з гори. І зібрався народ проти Аарона, та й сказали до нього: Устань, зроби нам богів, що будуть ходити перед нами, бо той Мойсей, муж, що вивів був нас із єгипетського краю, ми не знаємо, що сталося йому." (Вихід 32:1).

Вони прагнули рухатися вперед і їм потрібний був бог, який пішов би з ними. Немає нічого більш зручного, ніж божество, яке ви можете штовхати перед собою. Воно дає вам силу, а ви віддаєте йому накази - як джину, що повинен виконувати ваші накази. Чому довіряти невидимому Богу, у якого є свій час і свої плани, коли ви можете створити щось, що буде слідувати вашим планам і наділятиме вас силою?

Проте іноді люди не хочуть створювати кумира самотійно. Вони хочуть, щоб це зробив для них авторитетний релігійний діяч. Зазвичай для цього потрібен пастор, професор семінарії або священник, щоб створити нову версію Бога з додатковим відтінком професійної якості. Ось чому ізраїльтяни хотіли, щоб Аарон створив для них ідола. Священник Аарон був другим за владою після свого брата Мойсея. Якби Аарон створив новий образ Бога, це було б просто чудово! Аарон взяв у народу колекцію золотих прикрас, переплавив їх і виліпив з них теля.

Зверніть увагу, що сталося далі. Як тільки люди отримали своє золоте теля, вони не сказали: "Тепер у нас є новий бог, який замінить того, який врятував нас з Єгипту". Ні, вони сказали: "Оце твої боги, Ізраїлю, що вивели тебе з єгипетського краю!" (Вихід 32:4). Свято Господеві?! Вони хотіли вшановувати портативного бога плодючості та багатства. Ізраїльтяни були в захваті від свого золотого тельця, але вони все ж бажали ототожнювати його з Господом, який зробив так, щоб уся гора Сінай тремтіла, з Богом, сила якого покарала Єгипет і звільнила їх від рабства. Вони зовсім не хотіли повністю відмовлятися від могутнього Бога свого минулого!

Але, як тільки ізраїльтяни почали вшановувати свій новий образ, саме тоді, коли вони розпочали свою святкову оргію, Мойсей повернувся, і вечірка стрімко завершилася. Господь був настільки розгніваний цими людьми, які зображали Його золотим тельцем, богом плодючості, сексу та золота, що прийняв рішення знищити їх усіх. Лише тоді, коли Мойсей заступився за людей, Бог відмовився від їхнього знищення, але навіть попри це, деякі з прихильників ідолів були вбиті. Переосмислення - це не те, нащо Бог збирається запліщити очі. У другій заповіді Господь говорить:

"Не роби собі різьби і всякої подоби з того, що на небі вгорі, і що на землі доли, і що в воді під землею. Не вклоняйся їм і не служи їм, бо Я Господь, Бог твій, Бог заздрисний, що карає за провину батьків на синах, на третіх і на четвертих поколіннях тих, хто ненавидить Мене, і що чинить милість тисячам поколінь тих, хто любить Мене, і хто держиться Моїх заповідей. Не призывай Імення Господа, Бога твого, надаремно, бо не помилує Господь того, хто призиватиме Його Ймення надаремно" (Вихід 20:4-7).

Переосмислення Бога має руйнівні наслідки не лише для нас самих, але і для наших дітей та онуків. Це не просто особистий вибір. Коли одне покоління відмовляється від Божого відкриття про Себе Самого, їхні діти та онуки страждають ще більше. Після переосмислення Бога наступні покоління навчаються ненавидіти великого Бога, явленого в Писанні та в Христі. Вони навчаються думати про Нього як про божество, що підходить лише для психічно хворих людей, фанатиків та фундаменталістів. Але кожне покоління, що ненавидить Господа, піддається серйозному покаранню. В міру того, як люди створюють свою власну релігію та займаються своїми справами, їхні життя, сім'ї та спільноти розпадаються все більше й більше, приносячи смак ще більшої агонії, яка настане вже в вічності.

Фемінізація Бога

Однак, завдяки Божій силі та мудрості, це ще не вся картина. Божественне відкриття має набагато більшу стійкість та силу, ніж людське переосмислення. Господь, що говорить з нами через Біблію та втілюється в Ісусі Христі, продовжує царювати та буде царювати вічно, набагато довше, ніж існуватиме будь-яка нова єресь чи «переосмислення», які колись будуть відкинуті як застарілі. Хаос, який викликають творці «нових образів», може тривати три або чотири покоління, але історична християнська віра охоплює людей любов'ю до Бога протягом життя всіх поколінь.

Раніше ми розглянули деякі способи, якими ультрафеміністки Міннеаполіса намагалися покращити Біблію та переосмислити Бога. Вони відчували себе комфортніше, поклоняючись абстрактній проєкції своєї власної жіночності, ніж живому Богу, вищим одкровенням якого був Тесляр з Назарета, що помер, щоб взяти на себе гріхи світу. Конференція «Переосмислення» може здатися прикладом екстремізму, але весь проект максимально можливої фемінізації Бога за допомогою молитов до Небесної Матері, звернень до Бога жіночим займенником «вона» та подібних дій — це священна корова (або, краще сказати, «золотий телець») для людей з дуже впливових кіл. Згадайте, що учасниками конференції «Переосмислення» були не просто жінки, що займаються своїми справами з невеликої маргінальної групи. Проект фінансувався декількома великими конфесіями, які пізніше захищали те, що там відбулося.

В деяких богословських школах та семінаріях важливіше вважається дотримуватися феміністської програми, ніж історичної християнської віри. Джон Левенсон, професор, присвячений юдаїзму, розповідає про свою розмову з кількома професорами християнського богослов'я з великого навчального закладу. Він запитав їх, чи є які-небудь доктринальні стандарти, яких вони повинні дотримуватися у своєму викладанні. Усі богослови, що сиділи за столом сказали: «Ні, вони мають повну академічну свободу і можуть навчати будь-що». Потім один з них додав: «Ну, є одна вимога. Ми повинні використовувати інклюзивну мову».

Доктор Левенсон, який є євреєм, вважав це іронією, що так звані "християнські" професори богослов'я мають право суперечити історичному християнству. Вони можуть просувати будь-яку нову ідею про Бога, яку бажають. Але, якщо вони скажуть, що християнський Бог відкриває Себе як Отець, Син і Святий Дух, можуть виникнути проблеми, оскільки такий вислів не може вважатися достатньо гендерно-інклюзивним. Дуже часто відбувається так, що богослов'я не обов'язково повинні бути ортодоксальним або біблійним, але воно обов'язково має бути політично коректним.

Інший Ісус Христос

Ще одним прикладом професійних "переосмислювачів" є ті, хто відкидає біблійний портрет Ісуса Христа та намагається визначити "справжнього Ісуса". Можливо, ви чули про Семінар Ісуса, де вчені збираються разом і вирішують, які слова, записані в Євангеліях, дійсно сказав Ісус. З використанням кольорового кодування та інших медіатрюків, ці самопроголошені експерти вказують на те, що, на їхню думку, Ісус не міг сказати, що Він, ймовірно, не сказав, що, можливо, міг би сказати, і що він, ймовірно, сказав. Виявляється, Ісус не сказав більшості того, що, як твердять Євангелія, що мав сказати. В одному національному журналі зазначалося, що, хоча Семінар Ісуса розчаровує багатьох релігійних християн, він представляє Ісуса, якого деякі люди вважають більш людським і правдоподібним. Але коли Христа обрізають до такої міри, що Він стає більш правдоподібним, в нього вже не варто вірити.

Чи не дивно, наскільки вчені за останні 2000 років стали розумнішими та вважають, що знають історичного Ісуса Христа краще, ніж ті, хто дійсно бачив, чув і доторкався до Нього. Ще більше дивно, що створений Семінаром про Ісуса Христа образ Ісуса звучить і поводить себе чудово так, як хотіли б скептично налаштовані вчені двадцятого століття. Я боюся, що Семінар про Ісуса Христа більше розповість нам про учасників Семінару, аніж про Ісуса.

Самовідкриття Бога

В той момент, коли ми думаємо, що ми розумніші за Слово Боже, ми формуємо власний образ Бога. Коли Господь наказує: «Не роби кумира і ніякого зображення», що Він говорить? «Яка є Божа воля для нас у другій заповіді? Щоб ми ніяким чином не створювали жодного образу Бога і не поклонялися Йому інакше, ніж Він заповів нам у Своєму Слові» (Гайдельберзький катехизис, питання та відповіді 96). Основне питання полягає в наступному: чи будемо ми поклонятися Богу, коли Він відкриває себе, чи як проєкції того, яким ми хотіли б, щоб Він був? Чи будемо ми довіряти Ісусу Христу, який «вчора і сьогодні, і віками Той самий» (як стверджує послання до євреїв 13:11), чи новій і вдосконаленій версії Бога?

Господь забороняє робити Його зображення. Він осуджує Його "переосмислення". Чому? Тому що, коли ми це робимо, то намагаємося диктувати, ким може бути Бог і що Він може робити. Ми намагаємося взяти Його під свій контроль. Коли живий Бог занадто незалежний від наших бажань, коли євангельський Ісус не відповідає тому, яким, на нашу думку, Він має бути, коли Біблія говорить правду, яка занадто незручна для наших цілей, у нас виникає спокуса придумати новий образ Бога, який краще підходить нам. Замість того, щоб приймати Боже відкриття про Себе, ми намагаємося створити новий образ Бога таким, щоб Він відповідав нашим власним уявленням та вподобанням. Цей новий образ не може мати того, чого ми не хочемо. Він не може робити нічого, чого ми не хочемо. Він служить нашим цілям та підтримує наш порядок денний. Ми контролюємо як новий образ, так і його дії.

У процесі створення нового образу ми втрачаємо живого та істинного Бога і залишаємося з нашими проєкціями власного безсилля. Чи то буде Аарон, який робить золотого тельця, чи якийсь релігійний авторитет, що переосмислює сьогоdnішнього біблійного Бога - в результаті ми отримуємо безголосого і безглузкого ідола.

У другій заповіді Бог оголошує свою суверенну свободу і незалежність. Він наголошує на тому, щоб ми вклонялися Йому такому, яким Він себе показує, а не такому, яким ми Його уявляємо. Він наказує це для своєї честі, а також для нашого спасіння.

Коли люди переосмислюють Бога таким чином, який суперечить Святому Писанню, вони здійснюють духовне самогубство. Коли деномінації та богословські школи перетворюються на фабрики для виробництва ідолів і додають своїх ідолів до тих, що створені раніше, вони вчиняють духовне вбивство. Наші душі не можуть вижити, якщо вони позбавлені животворних слів Божих. Як сказав Мойсей: "Бо це для вас не слово порожнє, воно життя ваше, і цим словом ви продовжите дні на цій землі" (Повторення Закону 32:47). Сам Ісус Христос сказав: "То дух, що оживлює, тіло ж не помагає нічого. Слова, що їх Я говорив вам, то дух і життя" (Івана 6:63).

Коли ви переосмислюєте Ісуса, як проекцію феміністичної ідеології, то таким чином ви відокремлюєте себе від Сина Живого Бога, найвищого дару любові, що наданий Богом світу, що вмирає. Коли ви стверджуєте, що вам не потрібен хрест Ісуса або Його кров, щоб бути праведним перед Богом, що все, що вам потрібно зробити - це зв'язатися з богом або богинею всередині вас, в такому випадку ви відмовляєтеся від єдиного способу, який Бог надав для позбавлення вас від вашого гріха. Коли ви відкидаєте Божі заповіді, що стосуються вашої сексуальності та всіх інших сфер вашого життя, і замість цього переосмислюєте Бога відповідно до своїх найпошкодженіших і спотворених інстинктів, ви приречені на життя, занурене в несправедливість, і на вічне відокремлення від Бога.

Бог дає другу заповідь, щоб ми визнали всі наші спроби переосмислити Бога такими, якими вони насправді є: образливими для Нього і згубними для нас самих. Ми не можемо визначати Бога відповідно до наших власних уявлень або контролювати Бога згідно зі своїми власними планами. Бог є Богом, і ми можемо пізнати Його лише тою мірою, якою Він бажає відкритися у Своему Слові. Бог є Богом, і ми можемо мати стосунки з Ним лише за Його умовами та завдяки Його великій любові, виявленій в Ісусі Христі. Бог дає нам другу заповідь, щоб відвернути нас від нашого гріха та повернути до Спасителя, відвернути нас від наших помилкових переосмислень та повернути до Його славного відкриття, відвернути нас від ідолів, що приносять прокляття нам і нашим дітям. Бог бажає залучити нас до Своєї вічної любові.